

Aan de leden van de raad

Raamsdonksveer, 24 september 2024

Ons kenmerk : /Beleid
Onderwerp : Raadsinformatiebrief Stand van Zaken September Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk

Geachte leden van de raad,

Met deze brief willen wij u informeren over de huidige stand van zaken over de Ontwerptafel Powerport. We delen de inzichten tot nu toe en maken een doorkijk naar de komende periode. Hierbij gaan we ook in op communicatie en participatie en willen we invulling geven aan de motie vreemd zoals deze is aangenomen in de raadsvergadering van 20 juni 2023. Deze raadsinformatiebrief wordt ook gedeeld in de gemeenten Moerdijk en Drimmelen.

Opdracht Ontwerptafel Powerport

Tussen 'Haven- en Industriegebied Moerdijk' (HiM) en het 'Amergebied' Geertruidenberg staat veel te gebeuren. In dit gebied speelt een grote optelsom van opgaven op gebied van energie-infrastructuur, circulaire economie, landbouwtransitie, bodem en water, goederenvervoer, mobiliteitstransitie personenvervoer en wonen. Opgaven concurreren om dezelfde schaarse ruimte, zetten de leefbaarheid onder druk en leiden tot grote zorgen bij onze inwoners.

In juni 2023 hebben het Rijk en de regio samen afgesproken om de Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk op te richten. Geertruidenberg is hier rond oktober 2023 op aangehaakt. Doel van de ontwerptafel is om te komen tot een integrale, gebiedsgerichte uitwerking waarbij leefbaarheid en brede welvaart randvoorwaardelijk zijn. De ontwerptafel Powerport is een samenwerkingsverband van de ministeries Klimaat en Groene Groei (voorheen Economische Zaken en Klimaat), Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (voorheen Binnenlandse zaken), Infrastructuur en Waterstaat, de provincie Noord-Brabant en de gemeenten Moerdijk, Drimmelen en Geertruidenberg. De ontwerptafel heeft formeel een adviserende rol. Besluiten worden genomen in de lijn van de individuele projecten. Het is momenteel onderwerp van gesprek of de status van de ontwerptafel meer leidend kan worden.

Proces Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk

Het Proces van de Ontwerptafel bestaat uit 4 fasen:

Fase 1 Inventarisatie: welke opgaven spelen in het gebied. Deze fase is afgerond, zie bijlage 1 voor een overzicht van de projecten en opgaven die in deze regio spelen.

Fase 2a Verkenning: welke ruimte is er (te maken) binnen de hekken van de clusters Haven- en industriegebied Moerdijk (HiM) en het Amergebied. Deze fase is afgerond. De bevindingen delen wij in deze brief.

Fase 2b Verkenning: welke ruimte is er (te maken) buiten de hekken van haven Moerdijk en het Amergebied. Hierbij kijken we op drie schaalniveaus:

- Nationaal: in andere zeehavenclusters
- Regionaal: in de regio Breda-Tilburg, West-Brabant West of in Zuid-Holland
- Lokaal: binnen de Powerport gemeenten

Hier zijn we momenteel mee bezig.

Fase 3 Opstellen van een totaalplan voor het Powerport gebied (scope nu - 2050).

Met behulp van de vergaarde kennis in de voorgaande verkenningfasen stellen we een integraal ontwikkelperspectief op. Brede participatie maakt onderdeel uit van dit traject. Bij afronding fase 2b wordt dit gestart. Dit is voorzien in december maar wellicht vraagt fase 2b meer tijd.

Conclusiesinventarisatie en technische verkenning “binnen de hekken”

Hierbij is gekeken naar het totale gebied van HIM tot Amergebied. Daaruit komen de volgende belangrijke conclusies:

- Als alle geïnventariseerde projecten en opgaven een plek moeten krijgen binnen de brede regio dan moet rekening worden gehouden met een ruimtebeslag tussen de 180 ha. en meer dan 1.000 ha. De ondergrens hangt samen met de realisatie van de meest urgente energie-infrastructuur projecten zoals de uitbreiding van het 380 kV station in Geertruidenberg en het nieuw te bouwen hoogspanningsstation in Moerdijk én de eerste aanlanding van wind uit zee in combinatie met al lopende projecten in het gebied, zoals de hoogspanningsverbinding Rilland-Tilburg. De bovengrens is een grove schatting, gebaseerd op onderzoeken naar ruimtebehoefte voor (circulaire) industrie en de logistiek. Hiervan moet nog bepaald worden in hoeverre het mogelijk en wenselijk is deze behoefte in dit gebied te faciliteren.
- HIM heeft een sterke knooppuntfunctie vanwege de multimodale ontsluiting, de hoge milieucategorie, de aansluiting op het buisleidingennetwerk en de beschikbare faciliteiten. Met de toevoeging van energiebeschikbaarheid wordt de aantrekkelijkheid als economische vestigingslocatie alleen maar sterker. Deze zelfversterkende economische cyclus leidt tot een ruimte-schaarste spiraal die de leefbaarheid onder druk zet. Uit het faciliteren van de ene ruimtevraag vloeit een nieuwe ruimtevraag voort.
- Geertruidenberg is op dit moment de “stekker van Zuid-Nederland en heeft hierdoor nu al een belangrijke rol in de energievoorziening van Nederland. Dit houdt in dat in Geertruidenberg ontwikkelingen noodzakelijk zijn om de huidige knelpunten in het energiesysteem op te kunnen lossen. En dat Geertruidenberg een aantrekkelijke locatie is voor ontwikkelingen die moeten leiden tot een versnelling in de energietransitie. Hierdoor komt de leefbaarheid ook onder druk te staan.
- De voorliggende ruimtevraag past niet binnen de hekken van het HIM en het Amergebied.
- “Binnen de hekken” is 0 ha vrij beschikbare ruimte. Ook bij uitgeefbare gronden gelden technische en/of milieukundige belemmeringen waardoor deze niet zomaar kunnen worden ingezet.
- “Binnen de hekken” is < 245 ha. ruimte beschikbaar te maken.
 - 50 ha op het chemiecluster Moerdijk
 - 50 ha. middels gefragmenteerd uitplaatsen van zittende bedrijven in Moerdijk
 - 95 ha. indien de Roode Vaart reservering tot ontwikkeling wordt gebracht (reservering opgenomen in omgevingsvisie Moerdijk).
 - 50 ha. in het Amergebied

Voor al deze gebieden gelden technische, juridische en milieukundige belemmeringen waardoor deze potentiële ruimte niet zomaar kan worden ingezet. Daarnaast is de vraag of het wenselijk is om zeer schaarse economische gronden (hoge milieucategorie, kade gebonden) in te zetten ten behoeve van energie-infrastructuur. Tevens geldt dat ook voor gebieden dichtbij bestaande woonkernen waar de leefbaarheid al onder druk staat.

- Er is een integrale visie nodig, die recht doet aan de opgaven en een leefbare omgeving. De huidige aanpak van elkaar opvolgende “losse” projecten leidt tot een suboptimaal resultaat en vastlopen. Keuzen zijn noodzakelijk
- Zie Bijlage 2 voor de managementsamenvatting.

Actiepunten naar aanleiding uitkomsten fase 2a

Naar aanleiding van deze conclusies heeft de kopgroep besloten om:

- Een technische verkenning te starten naar ruimte buiten de hekken op drie schaalniveaus.
 - Nationaal: in anders zeehavens.
 - Regionaal: in West-Brabant West, Breda-Tilburg en Zuid Holland Zuid.

- Lokaal: buiten de hekken in de Powerportgemeenten
- Te onderzoeken of de governance van de ontwerptafel verstevigd kan worden door middel van politiek-bestuurlijke aanhaking van het Rijk.
- Te komen tot een investeringsstrategie gericht op een gebiedsgerichte aanpak in plaats van op projectfinanciering.

Doorkijk vervolg

In het proces van de ontwerptafel zijn we op dit moment bezig met de eerste stappen ten aanzien van de inventarisatie van de mogelijkheden buiten de hekken. Hierbij worden interviews en bijeenkomsten gehouden met stakeholders en andere partijen op de verschillende schaalniveaus. Over de uitkomsten van deze fase zullen wij u informeren. Naar verwachting wordt deze fase eind van dit jaar opgeleverd.

Na oplevering van de technische verkenning naar mogelijkheden “buiten het hek” zal bekeken worden hoe de tot nu toe opgehaalde kennis richting kan geven aan fase 3, het opstellen van een totaalplan. Momenteel wordt verkend hoe we de betrokken ministers kunnen uitnodigen om ook in het gebied te kijken en te ervaren met welke opgaven wij geconfronteerd worden.

Communicatie en participatie

In fase 3 is ruimte voor participatie. Hierbij is het belangrijk dat vooraf de scope van de participatie wordt bepaald. Waar is wel en waar is geen ruimte meer voor inspraak? Vooruitlopend hierop wordt nu al proactief ingezet op communicatie. De materie is immers complex en het is van belang dat inwoners en belanghebbenden voorafgaand aan een participatietraject kennis kunnen nemen van de complexe opgaven die er ligt in dit gebied. Aan de ontwerptafel is afgesproken te werken aan gezamenlijke informatievoorziening. Een voorbeeld hiervan is het informatiefilmpje over de Ontwerptafel Powerport dat van de zomer is gemaakt, zie [Powerport Animatie \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=...).

Per gemeente wordt daarnaast ingezet op maatwerk communicatie. Wij willen op korte termijn starten met een pre-participatietraject voor de inwoners van Geertruidenberg over de vraag wat leefbaarheid voor hen betekent en hoe deze geborgd kan blijven gezien de Powerport ontwikkelingen. Hiermee zorgen we er voor dat er een beeld is van de zorgen en de wensen die leven in de kern.

Voor verdere informatie wijzen wij u naar de projectwebsite waarop actuele ontwikkelingen worden gepubliceerd: [Energieprojecten Geertruidenberg](https://www.energieprojecten-geertruidenberg.nl).

Werkgroep Energiek Geertruidenberg

Tot op heden hebben we al meerdere stappen gezet, onder meer hebben we, zoals hierboven al geschreven, een start gemaakt met het informeren van onze inwoners door middel van het filmpje. Daarnaast hebben we ook al de eerste gesprekken met stakeholders in het gebied gevoerd en gaan we binnenkort (eind oktober/begin november) starten met de pre-participatie met onze inwoners. Ons voorstel is om de werkgroep om te zetten naar een klankbordgroep waarbij wij op gezette momenten (om de 4-6 weken) bij elkaar te komen, zodat we de klankbordgroep kunnen bijpraten over de stand van zaken rondom de ontwerptafel. Daarnaast zullen we ook de klankbordgroep betrekken bij de wijze van informeren van onze burgers. Het doel hierbij is dat de klankbordgroep dit kan delen met de andere leden van de gemeenteraad en op deze wijze te komen tot transparantie omtrent het proces rondom de ontwerptafel.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Geertruidenberg,
de secretaris a.i., de burgemeester,

R. Brekelmans

M. Witte

Bijlage:

- Overzicht van Projecten en opgaven in het gebied
- Managementsamenvatting verkenning “binnen de hekken”